

ORGANISATIE SCHOOLVAKANTIES: WAT DENKEN OUDERS?

Vanaf volgend schooljaar zal de zomervakantie in Wallonië 2 weken korter zijn en zullen de herfst- en krokusvakantie 1 week langer duren.

Voor Vlaanderen zijn er nog geen plannen. Maar de minister van onderwijs wil wel al horen of er interesse is voor een eventuele aanpassing van de schoolvakanties. Hij heeft deze vraag aan de Vlaamse onderwijsraad (VLOR) gesteld. Ouderkoepelvereniging KOOGO stelde een bevraging op voor ouders.

ALGEMEEN

Deze onlinebevraging liep van 18 oktober tot 9 november 2021 en bestaat uit 13 vragen. Om de vragen en antwoordopties vast te leggen, gingen we op 12 oktober 2021 in gesprek met enkele ouders van onze reflectiegroep.

Naast de online bevraging gingen we op zoek naar stemmen van ouders die meer drempels ervaren om een onlinebevraging in te vullen. We konden hiervoor rekenen op het 'Netwerk tegen armoede'. De meningen van deze ouders vind je in het laatste deel van dit rapport.

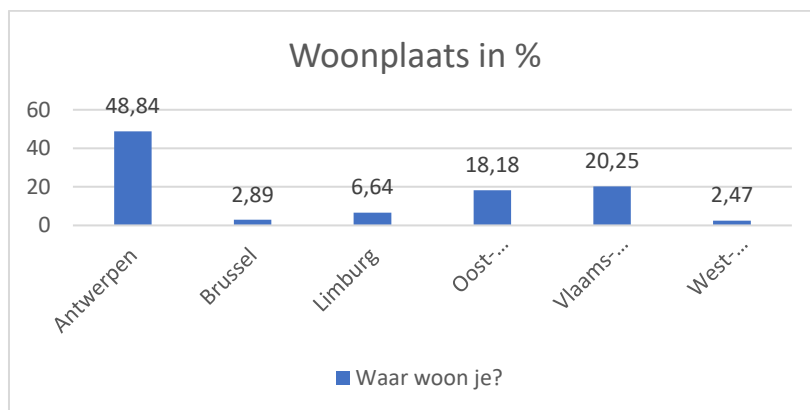
Omwille van het specifieke onderwerp van deze bevraging hebben we ervoor gekozen om de antwoorden van de groep ouders die zelf geen collectief verlof heeft tijdens alle schoolvakanties, apart te analyseren. Deze groep ouders bestaat uit 1959 respondenten. Wij noemen deze groep hier verder "ouders zonder schoolvakanties".

RESPONDENTEN

Er waren 4533 respondenten waarvan 3526 ouders de bevraging volledig invulden. Enkel de laatste groep wordt meegenomen in de analyse.

44,44% van deze ouders heeft zelf verlof tijdens al de schoolvakanties.

Bijna de helft (48,84%) woont in Antwerpen. Vlaams-Brabant (20,25%) en Oost-Vlaanderen (18,18%) zijn ook goed vertegenwoordigd. Er zijn ook enkele ouders die in Nederland (4) of in Wallonië (11) wonen.

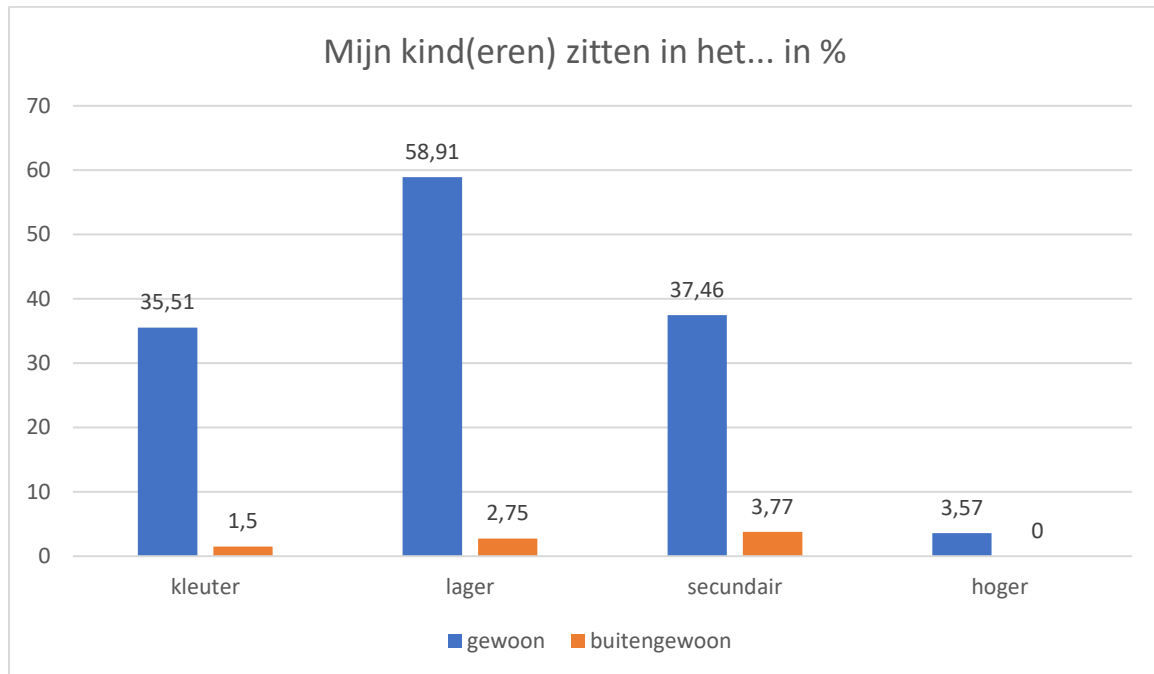

Van de bevroegden woont 82,53% samen met zijn partner en kinderen, 6,98% is alleenstaand, 4,17% is gescheiden en 4,03% van de bevroegden leeft in een nieuw samengesteld gezin.

‘Organisatie Schoolvakanties’

De meeste respondenten hebben een diploma hoger onderwijs, niet universitair (49,09%) of universitair (28,93%). Bijna 1 op 5 ouders heeft een diploma secundair onderwijs (19,31%). 1,19% heeft zijn lagere school afgemaakt en 0,99% heeft geen diploma.

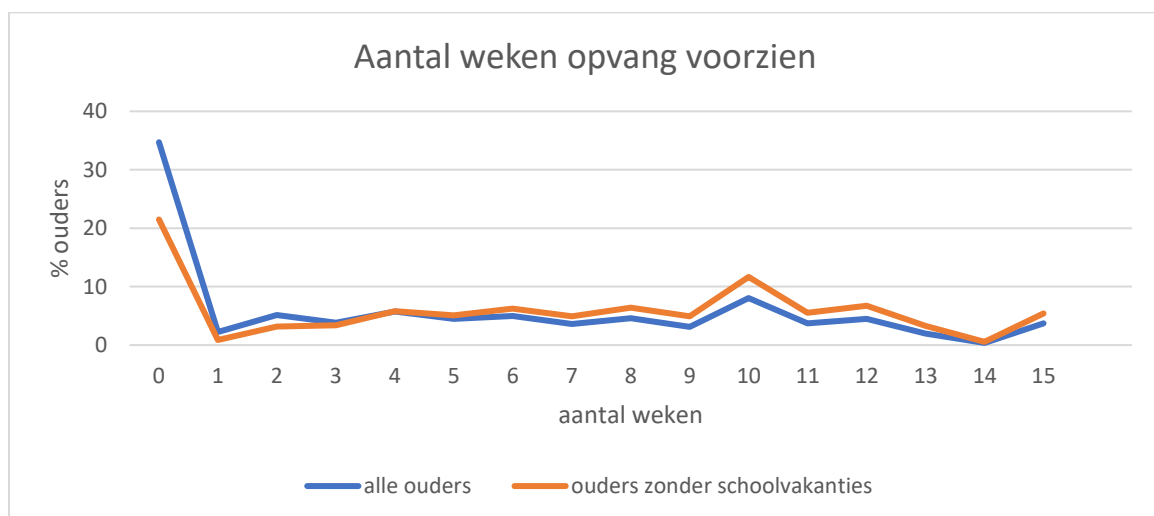
De meeste ouders hebben minstens 1 kind in het (buitengewoon) lager onderwijs (62,66%), 41,23% heeft een kind in het (buitengewoon) secundair onderwijs en 37,01% heeft een schoolgaande kleuter.

OPVANG

Gedurende een jaar zijn er in totaal 15 weken vakantie. We vroegen ons af voor hoeveel weken ouders opvang moeten voorzien en hoe ze dat organiseren.

Gemiddeld voorzien ouders 4,77 weken opvang per jaar. Voor de groep ouders zonder schoolvakanties stijgt het gemiddelde naar 6,53 weken.

Ouders konden meerdere antwoorden geven over hoe ze hun kind opvangen tijdens de vakanties. 44,44% van de bevroegde ouders heeft zelf verlof tijdens de schoolvakanties.

'Organisatie Schoolvakanties'

Bijna de helft (47,76%) van de ouders laat hun kind(eren) één of meerdere kampjes volgen en/of doet beroep op de grootouders (45,86%). Bij de groep ouders zonder schoolvakanties, stijgen deze aantallen naar 55,69% en 54,26%.

21,89% tot 33,89% (ouders zonder schoolvakantie) van de ouders neemt beurtelings verlof op met zijn (ex)-partner om zo de kinderen op te vangen.

Verder doen ouders beroep op de buitenschoolse kinderopvang (18,41%), houden ouders een oogje in het zeil tijdens thuiswerk (15,80%), gaan kinderen naar familie of vrienden (15,00%), stemmen ouderpartners uurroosters af op elkaar af om de kinderen op te vangen (14,15%) en blijft 13,47% van de kinderen alleen thuis tijdens de vakantie.

Andere oplossingen die ouders aangeven zijn: het inzetten van een babysit, het gebruik maken van speelpleinwerking in de buurt, het meenemen van de kinderen naar het werk of het sluiten van een zelfstandige zaak tijdens de vakantieperiodes.

ouders aan het woord

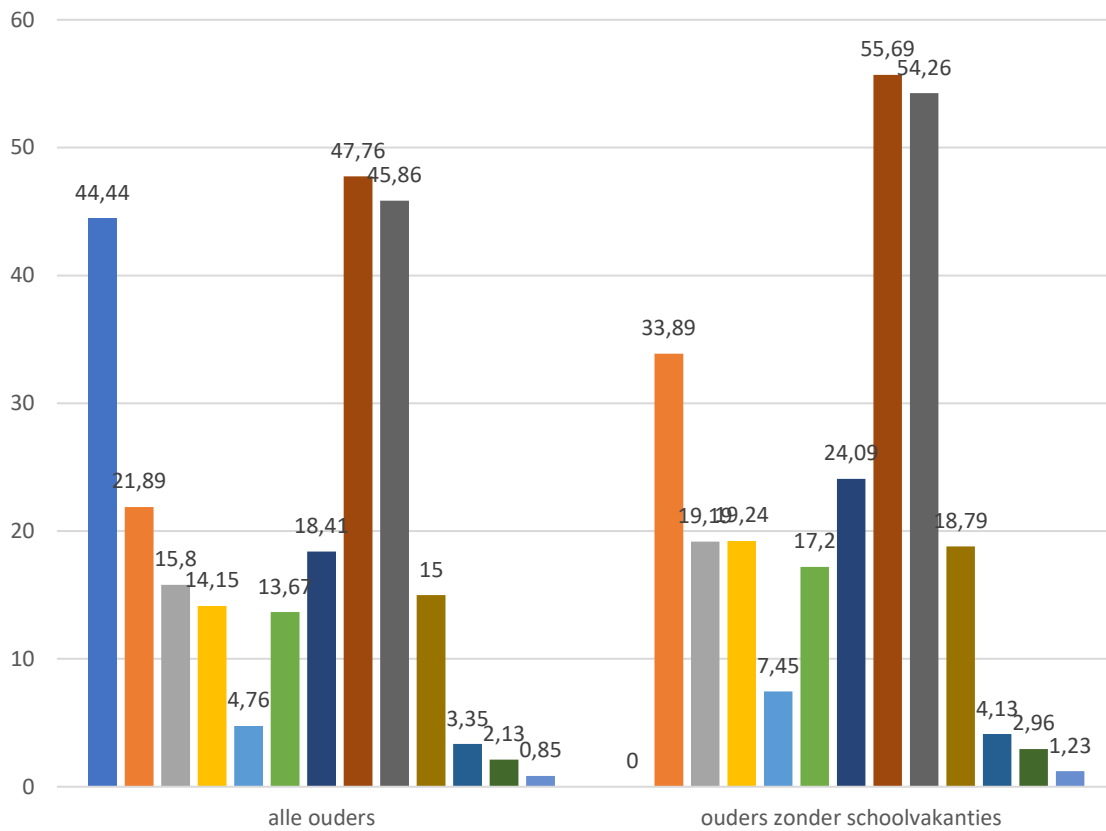
"Ik werk altijd de nachtdienst, mijn vrouw werkt altijd de vroege dienst. Resultaat is dat er altijd iemand thuis is voor ons kind."

"We nemen ons verlof (apart of gezamenlijk) enkel op tijdens de schoolvakanties."

"Ik ben zelfstandig & neem geen werk aan deze periode zodat ik de kinderen kan opvangen."

"Dan is mijn zoon bij familie, als ik niet telewerk (maar hij wordt al wat ouder en kan nu ook alleen thuis zijn)."

Hoe vang je je kinderen meestal op tijdens de schoolvakantie? in %

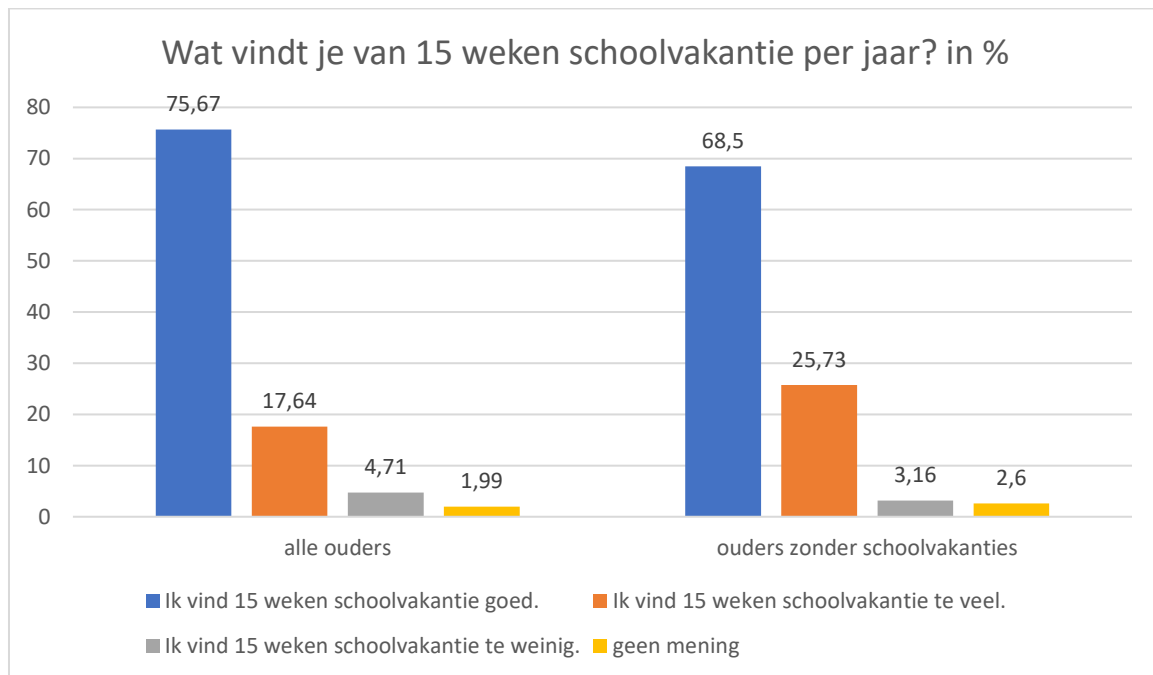
- Ikzelf (of mijn partner) heb sowieso verlof tijdens de schoolvakanties en kan mijn kinderen zelf opvangen.
- Mijn (ex-) partner en ikzelf nemen beurtelings verlof om onze kinderen op te vangen.
- Ik (of mijn partner) werk van thuis uit tijdens de vakantie en hou zo een oogje in het zeil.
- Ik stem mijn uurrooster af op die van mijn partner, zodat 1 van ons de kinderen kan opvangen.
- Ikzelf (of mijn partner) werken niet. We vangen onze kinderen zelf op.
- Mijn kinderen blijven alleen thuis.
- Mijn kinderen gaan naar de buitenschoolse kinderopvang.
- Mijn kinderen volgen een of meerdere kampjes.
- Mijn kinderen gaan naar hun grootouders.
- Mijn kinderen gaan naar familie of vrienden.
- Mijn kinderen gaan naar mijn ex-partner.
- Mijn kinderen worden opgevangen door andere ouders. We hebben een beurtrol om elkaars kinderen op te vangen.
- Mijn kinderen gaan naar de zomerschool.

ORGANISATIE SCHOOLJAAR – SCHOOLVAKANTIES

Op dit moment is een schooljaar als volgt georganiseerd: de zomervakantie duurt 9 weken, de herfst- en krokusvakantie duren elk 1 week. De kerst- en paasvakantie duren 2 weken. In totaal zijn er 15 weken schoolvakantie. Wat vinden ouders hiervan?

Drie vierde (75,67%) van de bevroegde ouders vinden 15 weken vakantie goed. 17,64% vindt dat te veel en 4,71% vindt 15 weken te weinig.

Als we enkel de mening van de ouders zonder schoolvakanties nemen, zien we een verschuiving naar 68,50% van de ouders die 15 weken vakantie goed vindt. Meer dan één op vier ouders (25,73%) vindt 15 weken te veel. 3,16% van deze groep ouders vindt 15 weken te weinig.

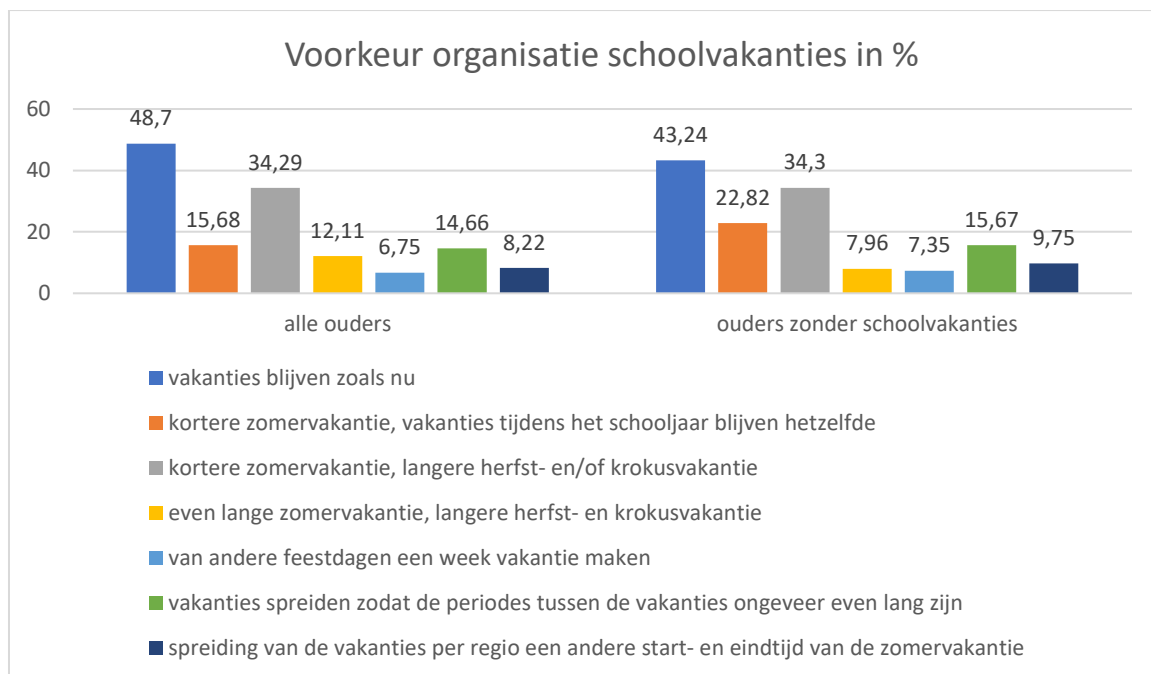
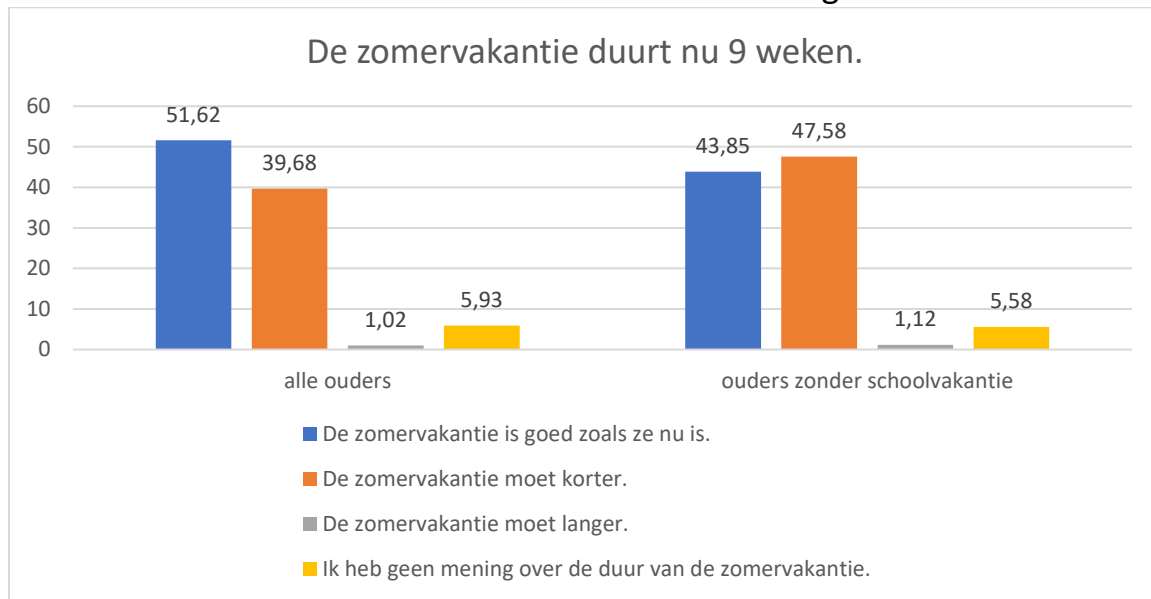
De zomervakantie duurt nu 9 weken en duurt van 1 juli tot en met 31 augustus. Iets meer dan de helft van alle bevroegde ouders (51,62%) vinden dat goed. Bijna 4 op 10 ouders vinden een kortere zomervakantie beter (39,68%).

Bij de groep ouders zonder schoolvakantie zien we dat bijna de helft (47,58%) een kortere zomervakantie verkiest. 43,24% wil dat ze blijft zoals ze nu is.

Hoe zien ouders de organisatie van het schooljaar het liefst?

48,70% wil dat de organisatie blijft zoals ze nu is (9 weken zomervakantie, 1 week herfst- en krokusvakantie en 2 weken kerst- en paasvakantie). 34,29% wil dezelfde regeling als het Franstalig onderwijs (kortere zomervakantie, langere herfst- en krokusvakantie). 15,68% wil een kortere zomervakantie en geen aanpassingen aan de vakanties tijdens het schooljaar. 14,66% vraagt een spreiding van de vakanties zodat de lesperiodes ongeveer even lang zijn.

Van de groep ouders zonder schoolvakantie, wil 43,24% dat de vakanties georganiseerd blijven zoals nu. 34,30% heeft voorkeur voor de regeling zoals in het Franstalig onderwijs in België en 22,82% vraagt de zomervakantie te verkorten zonder compensatie door een andere vakantie te verlengen. 15,67% vraagt de vakanties beter te spreiden in het voordeel van evenwichtigere lesperiodes.

ouders aan het woord

“Ik leg me neer bij het oordeel van de specialisten. Als een betere spreiding van het verlof hen ten goede komt, kan dat beter gevolgd worden.”

“De zomervakantie mag ingekort worden als deze weken er op een ander moment bij komen.”

“Ze mag korter, maar dan niet met langere vakanties in de winterperiode.”

“De zomervakantie mag korter, maar het is leuk dat de kinderen de tijd hebben om zo veel mogelijk buiten te zijn als het weer mooi is.”

“Een aanpassing van de zomervakantie kan zeker, zolang er maar tijdig (+/- 2jaar) gecommuniceerd wordt, om geen conflicten op het werk te creëren.”

WELKE ANDERE SUGGESTIES DOEN OUDERS NOG?

Ouders kunnen aan het eind van de bevraging nog andere ideeën doorgeven in verband met de organisatie van het schooljaar.

We lichten er enkele uit:

"Koppel de schoolvakanties los van Katholieke feestdagen de meeste mensen zijn niet meer praktiserend gelovend."

"Niet spreiden per regio, want dit maakt het moeilijk om verloven op elkaar af te stemmen voor samengestelde gezinnen en mensen die in een andere regio werken (incl. de leerkrachten zelf)."

"Minder schooluren en meer kosteloze buitenschoolse activiteiten op school heel het jaar door? (Dan kan er misschien ook werk gemaakt worden van een kleiner totaal aantal vakantieweken...)."

"Meer en betaalbare buitenschoolse opvang/kampjes waar voldoende plaats is om in te schrijven. Meer vakantie op het werk, zodat niet alle vakantiedagen opgeraken in de lange zomervakantie."

"Ik maak mij als kinderpsychologe wel zorgen over de lange dagen die sommige kinderen maken (voor schoolse en naschoolse opvang). De druk mag van mij in de hele maatschappij wat minder eigenlijk. Waarom geen kortere werkdagen voor ouders? Zo ontstaat er ook meer ruimte voor empathie, verwerking van emoties en andere "soft skills" in de opvoeding, die toch de vaardigheden van de toekomst worden genoemd. Op dit moment is onze samenleving echt een burn-out kwekerij."

"Geen rekening houden met feestdagen, maar een logische opdeling van het schooljaar plannen"

"Zomervakantie 6 weken. Opnieuw starten rond 15 augustus, dan blokken van 5 of 6 weken les met telkens 1 weekje vakantie ertussen. Kerstvakantie 3 weken, lentevakantie 2 weken. Nadruk op 3 weken Kerstvakantie aub!!! En zeker geen 2 weken herfst en krokusvakantie want die zitten fout gepositioneerd t.o.v. de andere vakanties."

"Een beetje flexibiliteit over de andere religieuze feestdagen (ramadan, offerfeest, ezv.) families mogen kiezen een of twee extra dagen voor zijn getuigenissen."

"6 blokken van telkens 6 weken les, dan twee weken vakantie, in de zomer 6 weken vakantie (de twee weken van de laatste blok + 4 overblijvende weken)."

"Altijd starten op een woensdag in eerste week van september of laatste week augustus, eindigen op een vrijdag laatste week van juni of eerste week juli. Opgespaarde dagen compenseren om extra week ergens in te lassen. Vakanties beter spreiden zodat leerlingen minder vermoeid en opgebrand raken. Per 5 a 6 weken, 1 week vakantie. Betere spreiding dus."

WELKE BEZORGDHEDEN HEBBEN OUDERS ALS DE ZOMERVAKANTIE INGEKORT WORDT?

Ouders geven aan dat de zomer de fijnste tijd van het jaar is voor hun kinderen om vakantie te hebben (48,70%). Ze maken zich zorgen om slechtere weersomstandigheden als er een verschuiving is.

Een andere bezorgdheid is dat vakanties mogelijk duurdere worden door minder beschikbaarheid (40,24%).

Ouders vrezen ook dat het moeilijker gaat worden om verlof in te plannen op hun werk. Hun collega's willen immers ook tijdens de zomervakantie verlof. (32,44%)

'Organisatie Schoolvakanties'

29,84% van de ouders geeft aan dat hun kind nood heeft om voldoende uit te rusten. 23,62% is bezorgd over het inplannen van vakantieactiviteiten voor hun kinderen op een kortere periode. 21,75% geeft aan dat jongeren minder tijd zullen hebben om hun vakantiejob in te plannen.

26,97% van de ouders heeft geen bezorgdheden over het eventueel verkorten van de zomervakantie.

Enkele ouders geven aan dat de vakanties goed zijn, maar dat ze het vervelend en onnodig vinden dat er voor de vakanties lesvrije dagen zijn. Verder geven verschillende ouders aan dat ze willen dat de schoolvakanties over heel België gelijk zijn.

ouders aan het woord

"Nog minder plaats voor mijn kinderen in het vakantieaanbod."

"Doorschuiven naar andere verloven is het verleggen van het probleem, niet het oplossen van het conflict tussen de 15 weken van de kinderen en de 2x4 weken van de ouders."

"Als de zomervakantie korter zou zijn, gaan nog meer collega's tegelijk verlof nemen en kunnen we het werk niet meer organiseren."

"Wij kunnen dan geen verre reis meer maken naar een ander continent waar onze familie en vrienden wonen. 4 weken verblijf is dan heel kort."

"Andere vakanties zijn geen rustmoment meer voor LEERLINGEN als ze heel veel taken krijgen."

"Wat met gescheiden ouders die een vonnis hebben dat ze moeten volgen? Met zen allen terug naar de rechtbank voor een nieuw vonnis en weer gerechtskosten? Laat het zoals het is. Er zijn genoeg opvangmogelijkheden."

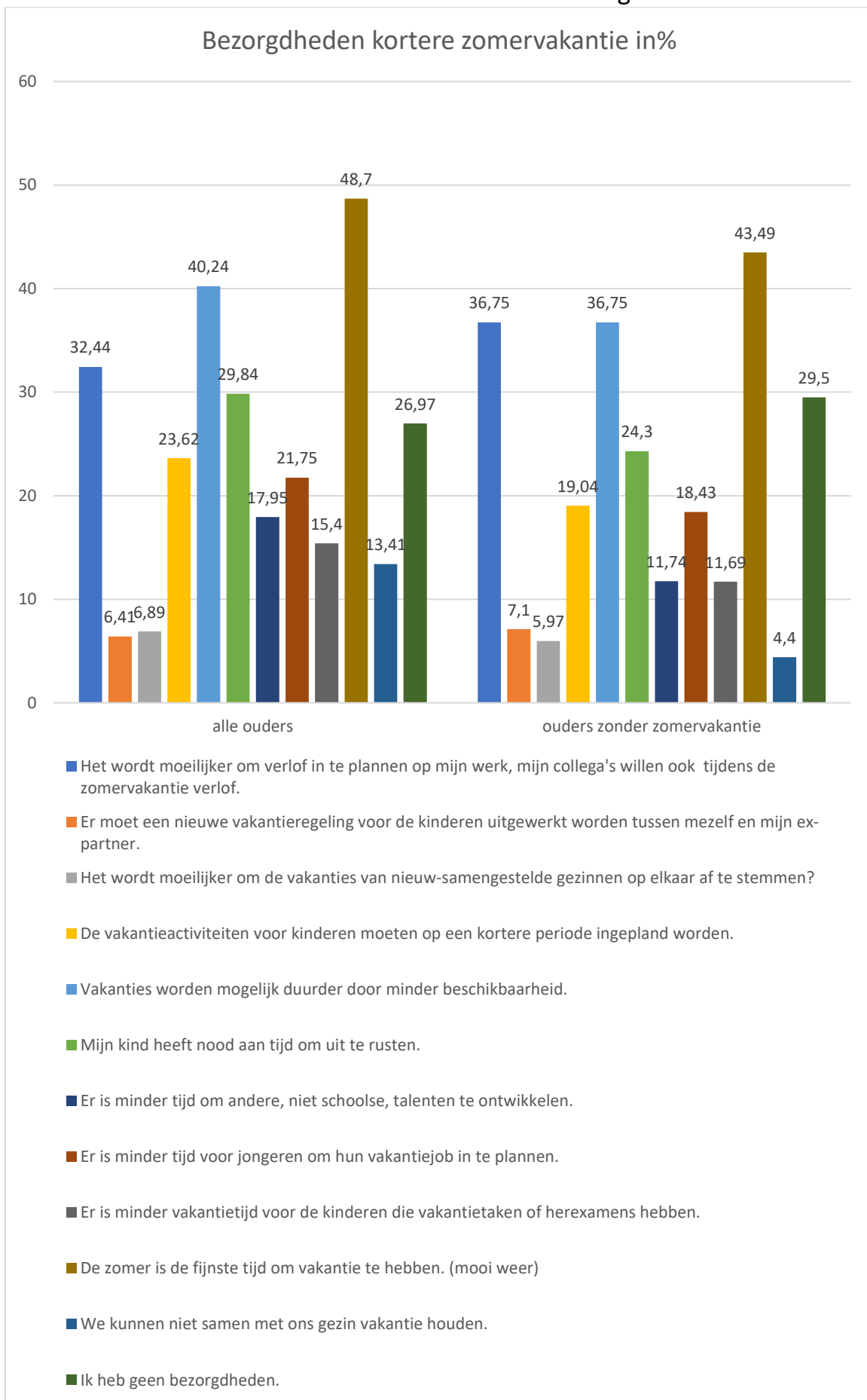
"Dat we meer verlof moeten nemen om de andere vakanties die zouden verlengen op te vangen en er daardoor weinig verlof overblijft om in de zomer samen vakantie te nemen."

"Les op de warmste dagen van het jaar is geen goed idee. Hoeveel scholen hebben airco???"

"De periode tot aan de herfstvakantie wordt langer, terwijl ik nu merk dat mijn kind nood heeft aan een onderbreking en wat rust. Een langere periode tot aan de herfstvakantie vind ik daarom een nadeel aan een kortere zomervakantie."

"De kans op mooi weer is groter in de zomer dus meer buitenactiviteiten mogelijk dan herfst en Paasvakantie. Meer lichaamsbeweging en buiten spelen door het mooie weer. Minder achter een schermje zitten."

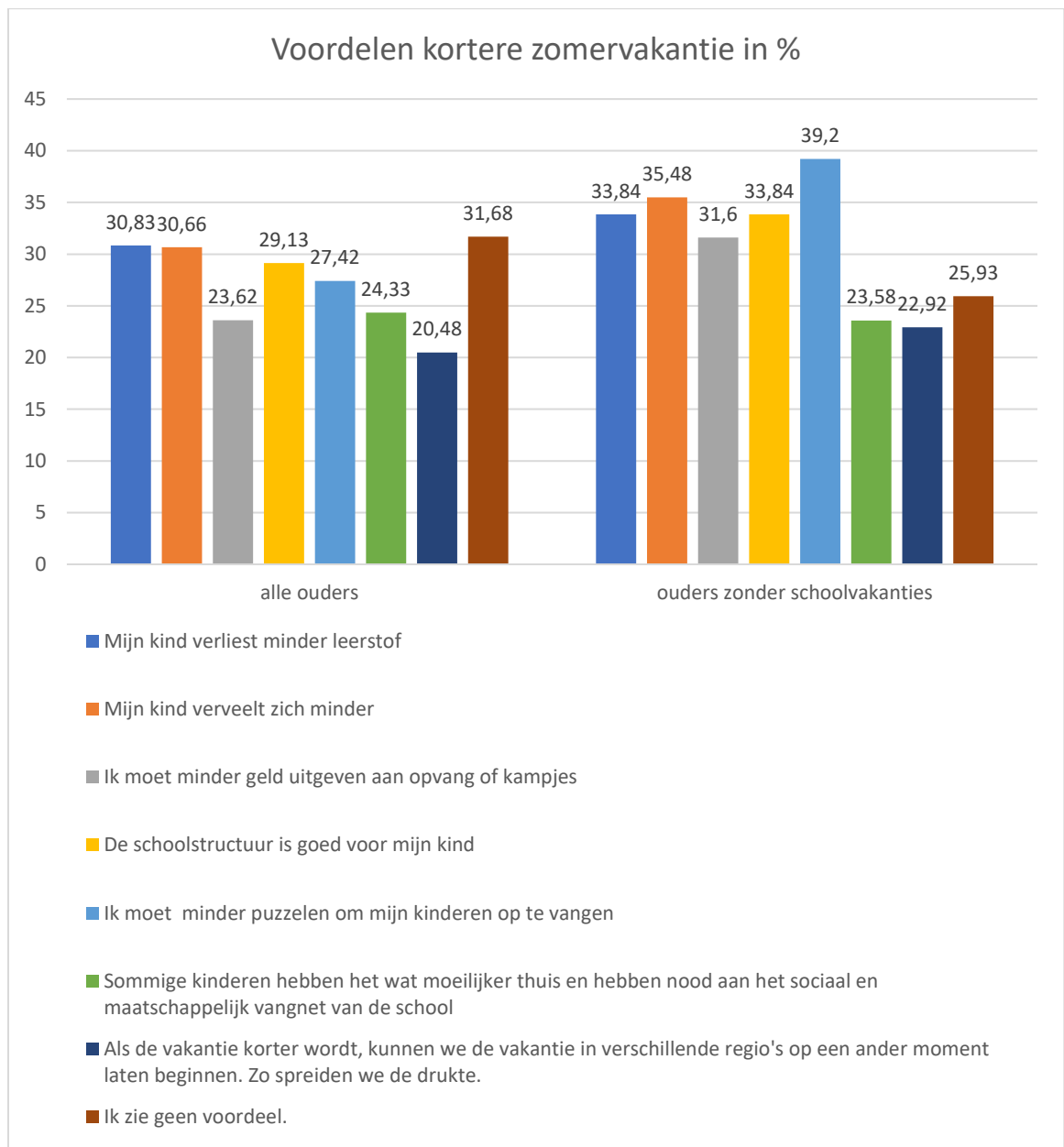
"We leggen al zoveel druk op de school en de kinderen. Als ouder wil je ook nog dingen aanreiken aan je kind en niet alleen maar school."

WELKE VOORDELEN ZIJN ER VOLGENS OUDERS AAN EEN KORTERE ZOMERVAKANTIE?

Als belangrijkste voordelen zien ouders minder verlies van leerstof (30,83%) en minder verveling (30,66%). Verder halen ouders ook aan dat de structuur tijdens het schooljaar goed is voor hun kind (29,13%) en dat het minder puzzelen is om de opvang voor hun kind te regelen (27,42%). Bijna 1 ouder op vier (24,33%) haalt aan dat sommige kinderen het thuis moeilijker hebben en nood hebben aan het sociaal en maatschappelijk vangnet van de school. Ook het financiële voordeel, doordat het minder geld uitgegeven moet worden aan kampjes of opvang wordt door 23,62% van de ouders aangehaald. Eén ouder op 5 (20,48%) haalt aan dat als de vakantie korter wordt, er ook een spreiding mogelijk is, zodat de drukte gespreid kan worden.

31,66% ziet geen voordeel aan het verkorten van de zomervakantie.

OUDERS AAN HET WOORD

"Mijn kind kan langer recupereren als bv. de herfst en de krokus langer zouden duren."

"Dan heb ik samen met mijn partner zomervakantie. En hoeven we geen opvang te zoeken."

"De vrienden en vriendinnen worden minder lang gemist."

"De zomervakantie van mijn kinderen stemt dan overeen met dat van Franstalige familieleden (neefjes en nichtjes) en vrienden."

"Niet zozeer minder puzzelen, maar het puzzelen kan meer gespreid verlopen. Minder afwisseling nodig in soorten kampjes = meer structuur (die broodnodig is!)."

"Kinderen uit kwetsbare gezinnen hebben niet alleen nood aan sociaal vangnet, maar de kloof wordt ook vaak groter na een vakantie - andere kinderen hebben vaker leerkansen ook tijdens een schoolvakantie al is het door buitenschoolse activiteiten, reizen, ..."

KWALITATIEVE BEVRAGING VAN OUDERS VIA PARTNERORGANISATIES

We vroegen aan enkele organisaties om ouders die zij bereiken te bevragen over de organisatie van het schooljaar. Het Netwerk Tegen armoede ging in gesprek met ouders. Volgende aandachtspunten werden door deze ouders aangehaald:

De zomervakantie is goed zoals ze nu is want...

...dan kunnen we op bezoek bij familie in het buitenland.

...anders moet de bezoeksregeling van de kinderen, tussen mezelf en mijn ex-partner aangepast worden. Dat vraagt om een procedure bij de rechtbank en brengt extra stress en kosten mee.

...mijn kind doet een vakantiejob om de kosten van het volgende schooljaar mee te helpen dragen. Als dat wegvalt, komen we in moeilijkheden.

De zomervakantie duurt te lang want...

...we zijn klein behuist en hebben de middelen niet om op reis te gaan. Onze kinderen vervelen zich.

...onze kinderen missen de warme maaltijden op school. Twee maanden zonder deze maaltijden zijn moeilijker.

...het aanbod Nederlandstalige speelpleinwerking of zomerschool is te beperkt. Het aanmeldsysteem is drempelig en binnen het uur zijn de plaatsen bezet. (Vooral Brussel)

Het totaal aantal weken schoolvakantie moet blijven want...

...mijn kinderen willen niet dat hun vakantieweken verdwijnen. Eventueel verschuiven kan wel.